

NORGES HØYESTERETT

Den 25. oktober 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-01989-A, (sak nr. 2011/959), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Torunn Gran)

mot

A (advokat Øystein Storrvik)

B (advokat John Christian Elden)

STEMMEGIVNING :

- (1) Kst. dommer **Arnesen**: Saken gjelder anvendelsen av straffeloven § 202 første ledd bokstav a), som rammer det å fremme andres prostitusjon, på publisering av annonser for salg av seksuelle tjenester.
- (2) A, B og C ble 16. juli 2009 av statsadvokatene i Oslo satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av straffeloven § 202 første ledd bokstav a jf. § 205 for å ha fremmet andres prostitusjon eller medvirket til dette, tiltalens post Ia, og for A og Bs vedkommende også overtredelse av straffeloven § 270 første ledd nr. 2 og straffeloven § 166.
- (3) Grunnlaget for tiltalen i forhold til straffeloven § 202 første ledd bokstav a jf. § 205, var for A og B beskrevet slik:

”I perioden desember 2004 – til november 2008 i Oslo, gjennom selskapet X Forlag NUF utgav de magasinet ”E-X kontakt” og drev internettsiden www.e-X.no som begge formidlet annonser for prostitusjon. Herunder mottok de kontant oppgjør fra annonsørene, og bisto annonsører, utformet annonser og med fotografering.”

- (4) For C var dette beskrevet slik:

”I perioden desember 2004 til november 2008 i Oslo, var han registrert som daglig leder av selskapet X Forlag NUF som utgav magasinet ”E-X kontakt” og drev internettsiden www.e-X.no som begge formidlet annonser for prostitusjon. Gjennom å være registrert som daglig leder, skjulte han hvem som reelt sto ansvarlig for driften i selskapet.”

- (5) Oslo tingrett avsa dom 23. mars 2010 som for straffekravet hadde slik domsslutning:
- ”1. A fødd 03.02.1971 er dømd for brot på straffelova § 202 første leden bokstav a jf § 205, straffelova § 270 første leden nr 2 jf andre leden jf § 271 og § 166 første leden, jf straffelova § 62 til fengsel i eitt år. Frådrag for varetekt er 33 dagar.**
  - 2. B fødd 26.07.1978 er dømd for brot på straffelova § 202 første leden bokstav a jf § 205, straffelova § 270 første leden nr 2 jf andre leden jf § 271 og § 166 første leden, jf straffelova § 62 til fengsel i eitt år. Frådrag for varetekt er 58 dagar.**
  - 3. C fødd 05.01.1960 er dømd for brot på straffeloven § 202 første leden bokstav a jf § 205 til fengsel i 60 dagar der 45 dagar er på vilkår med ei prøvetid på to år. Den delen av straffa som er utan vilkår er sona ved 11 dagar i varetekt.”**
- (6) A og B ble i tillegg idømt inndragning og erstatning.
- (7) A og B, men ikke C, anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken fra begge gjaldt lovanvendelsen vedrørende domfellelsen for overtredelsen av straffeloven § 202 første ledd – tiltalens post Ia, og inndragningen. Borgarting lagmannsrett avsa dom 21. mars 2011 med slik domsslutning for så vidt gjaldt denne tiltaleposten:
- ”1. A, født 3. februar 1971, frifinnes for tiltalens post I a.**
  - 2. A, født 3. februar 1971, frifinnes for kravet om inndragning.**
  - 3. B, født 26. juli 1978, frifinnes for tiltalens post I a.**
  - 4. B, født 26. juli 1978, frifinnes for kravet om inndragning.”**
- (8) Statsadvokatene i Oslo har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen under skyldspørsmålet ved frifinnelsen for brudd på straffeloven § 202 første ledd.
- (9) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (10) Sakens faktum kan på grunnlag av fremstillingen i tingrettens dom oppsummeres slik:
- (11) A og B startet et annonsemagasin, E-X kontakt, for tjenester fra prostituerte. De stiftet et selskap på Seychellene, med et norsk datterselskap, X Forlag NUF, registrert i Brønnøysund. C sa ja til å stå som daglig leder i registreringspapirene.
- (12) Alle de tre visste at de kvinnene som annonserte var prostituerte, og at annonsene var for seksuelle tjenester mot betaling.
- (13) Bladet ble laget av A og B, slik at A hadde hovedansvaret for tekst og layout, mens B hadde mest kontakt med annonsørene. Det var annonsene fra prostituerte som gav de

vesentligste inntektene, men bladet hadde også annonser for erotiske artikler, potensmidler og annet.

- (14) Etter hvert ble annonsering over internett en viktig aktivitet. Mens det var 50–60 annonser fra prostituerte i hver utgave av bladet, var det 70–80 annonser på internett. De fleste som betalte for annonse på internett, fikk også annonse i bladet. Det var derfor ikke mange som bare hadde annonse på internett.
- (15) Annonsene var ikke utformet slik at de ”utvetydig” gjaldt prostitusjon, men det var klart for leserne at det ble avertert for salg av seksuelle tjenester.
- (16) E-X kontakt kom med i alt 35 utgaver fra oppstart i 2005 til politiet i 2008 ransaket lokalene og pågrep A og B.
- (17) Spørsmålet er altså om de beskrevne aktivitetene faller inn under gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 202 første ledd bokstav a, som straffer den som ”fremmer andres prostitusjon”. Å ”fremme” prostitusjon vil si å bidra til at prostitusjon skjer, og det må som utgangspunkt være uten betydning på hvilken måte dette gjøres.
- (18) En isolert lesing av bestemmelsen kan derfor – som lagmannsretten påpeker – tilsi at det å etablere en slik markeds plass for prostitusjon som publisering av annonser for seksuelle tjenester er, rammes av bestemmelsen. Allerede sammenhengen med straffeloven § 202 annet ledd, som uttrykkelig straffer den ”som i offentlig kunngjøring utvetydig ... formidler prostitusjon”, med bøter eller fengsel inntil seks måneder, taler imidlertid for at ”fremme” ikke kan forstås så vidt at slik publisering i seg selv er tilstrekkelig til å rammes av bestemmelsen. Det ville gi liten mening om den som tar inn utvetydige annonser for seksuelle tjenester rammes av § 202 annet ledd, mens den som tar inn tvetydige annonser for slike tjenester skulle rammes av den strengere bestemmelsen i første ledd.
- (19) Lovgivningshistorien knyttet til forbudet i straffeloven § 202 første ledd bokstav a bekrefter at lovgiver neppe har ment å ramme aktivitet som utelukkende består i å ta inn annonser, selv om disse må forstås slik at de averterer seksuelle tjenester.
- (20) Før lovendring 11. august 2000, rammet straffeloven § 206 annet ledd den som ”fremmer ... andres ervervsmessige utukt”, mens § 378 rammet den som på offentlig sted utvetydig oppfordret eller innbød til utukt. I NOU 1997: 23 avsnitt 4.7.3 heter det at det

”kan være noe tvil om straffeloven § 206 rammer formidling av prostitusjonstjenester som skjer ved offentlige bekjentgjørelser i aviser m.v., selv om ordlyden i § 206 for så vidt også dekker slik virksomhet.”

- (21) Noe senere i avsnittet påpekes det at gjerningspersonen

”etter omstendighetene [kan] ha et slikt forhold til de(n) prostituerte at bestemmelsene i utkastet § 202 første og annet ledd kommer til anvendelse. [...] Om en annonse eller en annen bekjentgjørelse rammes av formidlingsforbudet, vil bero på en konkret vurdering.”

- (22) I den påfølgende proposisjonen, Ot.prp. nr. 28 (1999–2000), heter det på side 87 at det ”å fremme andres utukt innebærer å bidra til at utukten kan finne sted”, og deretter nevnes

som eksempler ”mellommannsvirksomhet eller ved organisering av sex-klubber”. Det å formidle annonser som averterer seksuelle tjenester nevnes ikke.

- (23) I omtalen av forslaget til forbud mot offentlig formidling av prostitusjonstjenester heter det om straffeloven § 206 slik den da lød at
- ”en hallik som annonserer for tjenester som ytes av kvinnene i hans virksomhet, kan antakelig også straffes for annonseringen [...] Mer tvilsomt er det om den som bare formidler annonsen, kan straffes. Det kommer i så fall an på en konkret tolkning om den som tar inn slike annonser kan sies å utnytte noens ervervsmessige utukt, eller å medvirke til det.”**
- (24) Den siste bemerkningen er knyttet til det daværende utnyttelsesalternativet i bestemmelsen, men må ha gyldighet også i forhold til alternativet om å ”fremme noens ervervsmessige utukt”.
- (25) Jeg finner at de reservasjoner som her har kommet til uttrykk om rekkevidden av det straffbare ved annonseringstjenester, tilsier at det utelukkende å ta inn annonser som averterer prostitusjon ikke rammes av straffeloven § 202 første ledd bokstav a. Det må kreves noe mer for at så skal være tilfelle.
- (26) Det fremgår av tingrettens saksfremstilling, som lagmannsretten har sluttet seg til, at de tiltalte har drevet en omfattende og profittbasert formidling av annonser for prostitusjon. Fremstillingen der gir ikke grunnlag for å bygge på at de har ytet bidrag utover dette. I grunnlaget for tiltalen er det imidlertid angitt at de blant annet har medvirket til utforming av annonser og til fotografering av deprostituerte. I tingrettens dom heter det at forklaringene til de tiltalte – med unntak for omfanget av bruttoinntekter – i hovedsak er i samsvar med aktors fremstilling av saken. Jeg finner det på denne bakgrunn forsvarlig å legge til grunn at dette – utforming av annonser og i den forbindelse fotografering – i en viss utstrekning har funnet sted.
- (27) Korrektur og noe veiledning med hensyn til grafisk utforming er etter mitt syn en integrert del av det å stille annonseplass til rådighet, mens dette ikke gjelder bistand med å fremskaffe bilder og annet materiale til selve annonsen. Dette innebærer at de tiltalte i vår sak har utvist en aktivitet som har gått noe lenger enn det som kan anses å være ren annonseformidling.
- (28) Dette gjør at saken kan fremstå som mer tvilsom. Etter mitt syn kreves det i alminnelighet neppe at slike tilleggsaktiviteter er særlig omfattende før man vil se det slik at virksomheten ”fremmer andres prostitusjon”. I denne saken har imidlertid verken tingretten eller lagmannsretten i sine drøftelser trukket frem eller beskrevet nærmere karakteren og omfanget av disse aktivitetene. Jeg kan derfor ikke legge annet til grunn enn at det her dreier seg om forholdsvis beskjedne bidrag, som ikke innebærer at saken kommer i en annen stilling.
- (29) Jeg er etter dette kommet til at påtalemyndighetens anke over lovanvendelsen må forkastes.
- (30) C ble i tingretten rettskraftig dømt for brudd på straffeloven § 202 første ledd bokstav a, som de to øvrige tiltalte nå er frifunnet for. Det fremgår av tingrettens dom at han har spilt en langt mer tilbaketrukket rolle i forbindelse med annonseringen og utgivelsen enn de to

øvrige. Jeg finner derfor at Høyesterett bør avsi frifinnende dom også for C, jf. straffeprosessloven § 342 siste ledd annet punktum.

(31) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes
2. C, født 5. januar 1960, frifinnes.

(32) Dommer **Normann:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(33) Dommer **Webster:** Likeså.

(34) Dommer **Matheson:** Likeså.

(35) Dommer **Tjomsland:** Likeså.

(36) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes
2. C, født 5. januar 1960, frifinnes.

Riktig utskrift bekrefte: